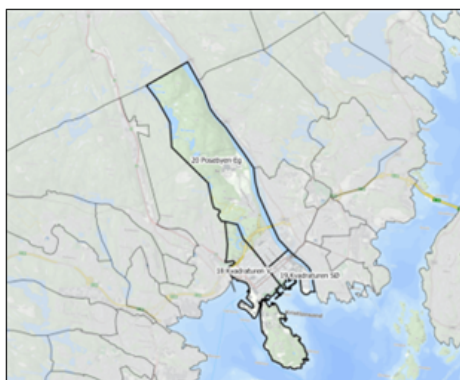

Søknad på tilskudd til avtale om områdesatsing i Kristiansand

1. Valg av geografisk område og behov i delområde Kvadraturen Eg

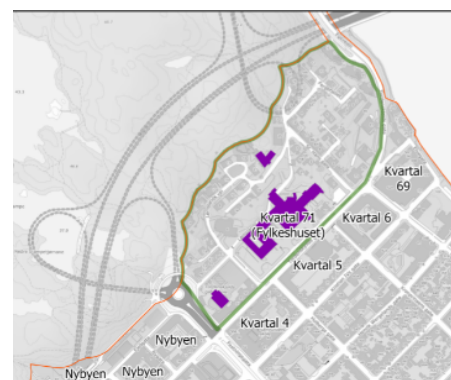
I Kristiansand er det en opphopning av levekårsutfordringer i sentrum og vest i kommunen (SSB, 2020). Delområdet Kvadraturen Eg ligger i sentrum av Kristiansand og består av levekårsssonene Posebyen Eg (20), Kvadraturen SØ (19) og Kvadraturen vest (18) (bilde 1). Det er i denne bydelen Kristiansand kommune ønsker en områdesatsing pga. de store levekårsutfordringene (Oransje markering, bilde 2).

Bilde 1. Bydel Kvadraturen Eg i levekårszoner.

Bilde 2. Avgrensning områdesatsing

Bilde 3. Områdeutvikl. Posebyen

I det følgende beskrives et utsnitt av levekårssituasjonen i bydelen. Se vedlegg 1 for en utdypende beskrivelse. Det bor rundt 8800 personer i bydel Kvadraturen Eg. Befolkningen fordeler seg med 6 prosent i aldersgruppen 0-15 år, 71 % i yrkesaktiv alder (16-66 år) og 23 % er over 67 år eller eldre. Andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Øst-Europa, Asia, Afrika og Latin-Amerika er 21,9 %, mot kommunegjennomsnittet på 15,3 %.

I delområdet Kvadraturen Eg er andel utflyttinger fra området dobbelt så høy som gjennomsnittet i kommunen, og aller høyest i levekårszonen Posebyen Eg. Andelen av personer med lavinntekt (EU 60) i Kvadraturen Eg er 17,8 %, hvilket er betydelig høyere enn kommunegjennomsnittet på 10,4 %. Det er også en dobbelt så høy andel personer over 16 år som mottar sosialhjelp i området (5,8 %) sammenlignet med kommunegjennomsnittet på 2,7 % (460 personer).

Levekårstall fra 2020 viser at andelen barn 0-17 år i lavinnteksthusholdninger er tre ganger så høy i Kvadraturen Eg som kommunegjennomsnittet, dette tilsvarer 186 barn (SSB 2020). Det er levekårszonen Kvadraturen SØ som har den høyeste andelen av barn i lavinnteksthusholdninger (38 %), mens det er Posebyen Eg som har det største antallet barn i vedvarende lavinntekt, svarende til 107 barn. Andelen av barn som vokser opp med enslige foreldre er over dobbelt så høy i bydelen som kommunegjennomsnittet på 15 %.

Det er stor variasjon i levekårene internt i bydelen. Levekårsutfordringene i bydelen er i stor grad konsentrert rundt området sør i levekårszonen Posebyen Eg (bilde 3). Området innehar en barneskole, sørvest i området, en barnehage i nordre del av området, og Fylkeshuset i kvartal 71, sentralt i området.

Boligene i nordre del av området er eldre, bevaringsverdig trebebyggelse, hvor en stor andel er utleieboliger og kommunale boliger. Det er generelt mange kommunale utleieboliger i levekårszonen Posebyen Eg og Kvadraturen SØ, hvilket fører med seg en del ustabilitet og utskifting av

innbyggere der. Mange barn og unge i området bor trangt. Kort sagt er det innbyggerne som er mest utsatt sosialt som har de verste levekårene, boforhold og nærmiljø i denne bydelen.

Tordenskjoldsgate skole har totalt 154 elever, hvorav 140 bor i Kvadraturen Eg. Skolebygninger og skolegård har behov for opprusting. Rundt skolen ligger slitte bygg som gir hele området et preg av forslumming. Skolen ligger i tillegg i rød og gul sone for luftforurensing/luftkvalitet og i gul sone for veitrafikkstøy. Det er en større belastning sosialt (sosioøkonomisk indeks for skoler, lokal statistikk) enn på andre skoler i kommunen.

I Ferjefjellet barnehage har 90 % av barna annen etnisk bakgrunn enn norsk og 80 % av foreldrene mottar en eller flere sosiale ytelser. Situasjonen stiller ekstra krav til kompetansen blant ansatte, særlig når det gjelder det sosiale tjenestetilbudet. Frivillige organisasjoner har få tilbud for familier eller barn i barnehage og småskolen, og familienes deltakelse i lokalsamfunnet er generelt lav. Nettverksbygging og språkopplæring skjer primært i barnehagen. Særlig mangler gruppen av mødre i barnehagen nettverk og felleskap.

Levekårsstatistikken må suppleres med kvalitative kartlegginger av områdets sosiale og fysiske kvaliteter og innbyggernes opplevde behov og interesser videre i områdesatsingen.

2. Innsatsområder, mål og delmål

Områdesatsingens innsatsområder, mål og delmål er forankret i kommuneplanens samfunnsdel 2020-2030, Folkehelsestrategien 2022-2030 og Klima- og miljøstrategien, vedtatt i januar 2023 (se vedlegg 2). Strategi for oppvekst 2020-2025 legger også en ramme for verdier og retning på utviklingsarbeidet i innsatsområdene.

Målet med områdesatsingen

Det overordnede målet med områdesatsingen er å skape gode levekår for og med innbyggere i bydelen Kvadraturen Eg, særlig i levekårsonen Posebyen Eg.

Områdesatsingen er delt inn i tre satsingsområder med tilhørende delmål som til sammen skal svare ut det overordnede mål med satsingen. I det følgende beskrives de tre innsatsområder med tilhørende delmål.

Innsatsområde 1: Bærekraftig stedsutvikling

- herunder stedsutviklingsprosesser som fremmer mål om et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn

Det er planlagt flere fysiske utviklingsprosjekt i levekårsone Posebyen Eg i perioden med områdesatsingen. Pågående og planlagte planprosesser (beskrevet i vedlegg 3) gir mulighet til å teste ut klimavennlige løsninger og sosialt innovative planprosesser som inkluderer interessenter enda tidligere i planprosessen. Fortetting, rehabilitering og sambruk er sentrale virkemidler for å redusere klimautslipp.

Styrking av skolen som arena og samlingspunkt i lokalsamfunnet vil gi erfaringer for hvordan kommunen kan redusere egne arealbehov ved å ha større grad av sambruk for kommunale tjenester, og i dette tilfellet også i samarbeid med private utviklere. Planprosessene for ny skole kan samtidig bli rammen for på nye måter å drive innbyggerinvolvering og samarbeid med private eiendomsutviklere for å skape nye møteplasser, nye boformer, inkluderende og trygge nærmiljø og interaksjon mellom beboere og brukere av bygg og uteområder i området.

Stedsutvikling som tar høyde for både sosial og økologisk bærekraft stiller krav til et helhetlig og tverrfaglig samarbeid internt i kommuneorganisasjonen. Nye samarbeidsmetoder og -prosesser internt i kommunen, på tvers av fag- og tjenesteansvar, vil være en del av uttestingen under dette innsatsområdet. Det er aktuelt å utforske teori og metoder innen Citizens science og trekke på kommunens erfaring med lokal mulighetsstudie, samt forskning og innovasjoner fra prosjektet Sosial bærekraft som ny drivkraft i lokalsamfunnsutviklingen (SOSLOKAL) og med folkeforskning fra miljø- og deltakelsesmodellen Urban living labs (NordicPATH). Det er forventet at erfaringer fra dette innsatsområdet vil skape presedens for hvordan kommunen i framtiden vil ivareta økologisk og sosial bærekraft i stedsutvikling i andre levekårsutsatte områder.

Delmål, innsatsområde 1:

- Steds- og eiendomsutviklingen i bydelen er klimavennlig.
- Stedsutviklingen i bydelen fremmer et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn og er basert på innovative prosesser for involvering og samskaping.
- Innbyggerne og andre interessenter opplever at de har blitt involvert i stedsutviklingen i bydelen.
- Nærmiljø og byrom er utformet slik at fysisk og psykisk helse fremmes for alle grupper og sosiale relasjoner skapes mellom innbyggerne.
- Flere innbyggere i bydelen opplever en rettferdig tilgang til sosiale inkluderende møteplasser og grønstruktur.

Innsatsområde 2: Styrke lokalsamfunnet

Innsatsområdet fokuserer på å fremme livskvalitet og styrke relasjoner mellom innbyggerne i bydelsområdet. Sentrale faktorer som påvirker menneskers livskvalitet er relasjonene man har, at man opplever å få gjøre noe meningsfylt, bli verdsatt for det mennesket man er, å få lov å bidra med noe i samfunnet og overfor andre, og at man blir anerkjent for det. Dette er behov som ikke kan imøtekommes kun gjennom kommunale tjenester. Det krever handling og samarbeid mellom en rekke aktører, f.eks. innen sivilsamfunnet og ideell sektor.

Det kan også være behov for å se på hvordan kommunale tjenester som skole og barnehage kan bli mer enn oppvekstinstitusjoner som leverer en oppveksttjeneste. Kan barnehagen bli en møteplass i lokalsamfunnet som bringer sammen forskjellige folk med ulike ressurser i seg, og som samtidig deltar på andre arenaer i sitt lokalsamfunn? Med tanke på utfordringsbildet i området, blir det viktig å se på nettopp arenaer der barnefamilier med flerkulturell bakgrunn settes i stand til å bygge nettverk og relasjoner, og i større grad bidra i lokalsamfunnet og samfunnsliv ellers. Innsatsen kan også gjelde andre målgrupper, f.eks. ensomme eldre i bydelen. Poenget er først og fremst å utforske hvilken type felleskap innbyggerne har behov og interesse for å forstå hva som fremmer vedvarende engasjement i, og for lokalsamfunnet. Det betyr også noe for innbyggernes samspill ellers med kommunen.

Det er aktuelt å koble aktiviteter til teori og metoder innen governance, relasjonell velferd, deltakelse, demokratiordninger, og frivillig-offentlig samarbeid. Inspirasjon kan hentes i rapporten «Oppvekststedets betydning for barn og unge: Nabolaget som ressurs og utfordring» (Brattbakk & Andersen).

Delmål, innsatsområde 2:

- Innbyggerne i bydelen er aktive samfunnsdeltakere og har tillit til hverandre.
- Alle aldersgrupper deltar i nærmiljøet og lokalsamfunnet, som oppleves trygt, inkluderende, tilgjengelig og attraktivt.
- Barn og unge i bydelen opplever trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i felleskapet.
- Ensomhet i bydelens befolkning redusert

Det kan i innsatsområde 2 være aktuelt å se på hvordan innbyggere på tvers av levekårssoner kan komme sammen i et forsøk på å benytte seg av potensialet som ligger i relasjonsbygging, identitetsskapende aktivitet, stolthet, tilhørighet og eierskap til hele bydelen, ikke bare nabolaget de er bosatt i.

Innsatsområde 3: Styrket oppvekst- og levekårsforhold

Innsatsområdet vil fokusere på innovativ tjenesteutvikling innen særlig oppvekst, kultur og helse. Dette for å generere nye ideer, bidra til å effektivisere og forbedre prosesser, og gi bedre tjenester for brukerne. Det kan for eksempel være å utvikle mer helhetlige tjenester for barn, unge og familier i bydelen, med utgangspunkt i innbyggernes behov. Utviklingen må anerkjenne innbyggerne som en ressurs, uansett sosioøkonomisk status eller annen bakgrunn. Det vil være aktuelt å ta i bruk metoder innen tjenstedesign, samt modeller for god intern samhandling i organisasjonen.

Innsatsen kan handle om å forbedre kvaliteten på et eksisterende helse-, kultur- eller oppveksttilbud, eller det kan handle om å utvikle noe helt nytt på bakgrunn av innspill fra brukere av tjenesten eller ansatte. Det er aktuelt å utvikle på tvers av fagfelt. For eksempel er det i dag et uttalt behov om å koble kunnskap om sosiale tjenester til barnehagetilbudet. Det kan også handle om boligsosialt arbeid i skjæringspunktet mellom teknisk sektor og helsesektoren, eller bedre bruk av boligpolitiske virkemidler.

Det kan bli aktuelt å koble til andre lokale eksisterende program som «Flere i arbeid» med kunnskap om overgangen fra sosiale tjenester til jobb, og «Nye mønstre -trygg oppvekst» som jobber med koordinering av tjenester til familier med barn i vedvarende lavinntekt. Begge innsatser har innbyggeren i sentrum for utvikling av tjenester.

Satsingsområde 3: Styrket oppvekst og levekårsforhold

- Bedre oppvekstvilkår for barn og unge i bydelen.
- Sosiale og geografiske forskjeller i oppvekstvilkår er redusert.
- Bedre mestring og trivsel for barn i barnehage, skole og SFO.
- Befolkningen i bydelen har bedre tilgang til boliger og mangfoldig bomiljøer av god kvalitet.

3. Samarbeidsaktører

Interessentkartlegging gjennomføres både i identifiseringen og konkretiseringen av programmet, se forslag til framdriftsplan (aktivitet nr. 4 og 14) under Framdrift og organisering. Det blir aktuelt for kommunen å samarbeide med innbyggere, utbyggere, eiendomsutviklere, frivillige og ideelle organisasjoner og idrettsforeninger, religiøse institusjoner, sosiale entreprenører, foreldreutvalg på barnehagen/skolen, elevrådet på skolen og ungdommens bystyre. Det er tatt kontakt med daglig leder i Forskningscenter for folkehelse for å skape kontakt til relevante forskningsmiljø innen levekår, bærekraftig stedsutvikling og folkehelse.

Det er et uttalt krav fra kommuneledelsen at tjenesteområdene samhandler i hele prosessen med områdesatsingen. Områdesatsingen må følge en systematikk som sikrer at alle relevante aktører med nødvendig kompetanse, funksjon og evne til å forbedre levekårene i bydelen blir involvert.

4. Framdriftsplan og organisering

Områdesatsingen vil bestå av flere parallelle prosjekt og koble flere tjenester og aktiviteter sammen til beste for innbyggernes levekår i bydelen. Kommunen vil i løpet av høsten 2023 ta stilling til organisering som sikrer at vi ivaretar den kompleksiteten og langsiktigheten som denne type satsing

krever. Det kan være hensiktsmessig å organisere satsingen som et program (MSP) eller som et prosjekt med delprosjekt.

Områdesatsingen vil vare i fem år, 2023 -2028, men arbeidet vil resultere i gevinster som vil realiseres i mange år etterpå. Kommunens pågående planprosesser er lagt inn i framdriftsplanen jf. aktivitet nr. 19, 20 og 21, men andre tiltak eller prosjekt vil kunne utvikles etter kunnskapsinnhenting i bydelen og kartlegging av endringsbehov er gjennomført, jf. aktivitets nr. 3 og 4 i framdriftsplanen.

Nr	Programfase	Aktiviteter	2023				2024				2025				2026				2027				2028		
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	
1	pre	Søknad KDD																							
2	pre	Evt. bevilning/intensjonsavtale/programbeskrivelse KDD																							
3	1	Kunnskapsinnhenting, Forskning, Erfaring fra andre kommuner og bydeier																							
4	1	Interessentkartlegging, identifisering endringbehov og mulige gevinster																							
5	1	Avklare organisering og bemanning av program/prosjekt, budsjett																							
6	1	Identifisere føringer og rammer																							
7	1	Politisk forankring i relevante hovedutvalg																							
8	1	Programforslag forankres i styringsgruppe																							
9	2	Konkretisere framdriftsplan i faseplan el. endringstrinn																							
10	2	Konkretisere aktiviteter og prosjekter																							
11	2	Konkretisere mål og rapporteringsrutiner i programperioden																							
12	2	Iverksette programorganiseringen inkl. bemanningen																							
13	2	Utarb. Gevinstrealiseringsplaner, milepæler, risikovurderinger																							
14	2	Plan for evaluering og mulig følgeforskning																							
15	2	Kommunikasjonsplan og oppdatert interessentoversikt																							
16	2	Styringsdokument for gjennomføring av programmet																							
17	3	Prosjektgjennomføringer (innsatsområde 1,2,3)																							
18	3	Utbygging Ferjefjellet Barnehage																							
19	3	Planprosess og utbygging Tordenskjoldsgate Skole																							
20	3	Planprosess og utbygging Kvartal 71 - byrom og boliger																							
21	3	Utprøving og testing av samskaping og tjenesteutvikling (innsatsområde 1,2,3)																							
22	3	Justering av gevinstrealiseringsplan og risikovurdering																							
23	3	Evaluering og mulig følgeforskning (innsatsområde 1,2,3)																							
24	3	Sluttrapport med anbefalinger																							
25	4	Vurdere oppnådde og gjenværende gevinster																							
26	4	Identifisere læringspunkt og overføringsverdig til egen og andre kommuner																							
27	4	Anbefaling av oppfølgingstiltak og endringer i drift																							
28	4	Avslutning og overføring til linje																							
29	5	Plan for oppfølging av vedtatte oppfølgingstiltak																							
30	5	Innarb. anbefalte endringer i drift																							

Figur 1 Estimert framdriftsplan. Områdesatsing Kvadraturen Eg, 2023-2028 inndelt i programfaser.

5. Kostnader i områdesatsingen

Det er vedtatt investeringer til pågående og kommende planprosesser og fysiske utbedringer i Kvadraturen Eg i kommunens økonomiplan 2023-2026 (132 mill. kr). Områdesatsing er en prioritet i kommunen. Det forventes at kommunen stiller med interne, administrative ressurser som støtte i planlegging og gjennomføring av programmet, i tillegg til de 132 mill. kr. som er knyttet til konkrete planprosesser. Foreløpig estimert bruk av eventuell tildeling fra KDD er som følger:

Kostnadstype (Beløp i 1000 kr)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Programledelse	500	1000	1000	1000	1000	500
Utprøving og testing av samskaping og tjenesteutvikling (innsatsområde 1,2,3)	1800	3400	3800	3800	3200	1200
Evaluering og følgeforskning		400			600	600
Kommunikasjon	200	200	200	200	200	200
I alt	2500	5000	5000	5000	5000	2500

Det kan bli aktuelt å søke andre departement når konkretisering av prosjekter er gjennomført.

På bakgrunn av levekårsutfordringene, og de mulighetene kommunen har med de planlagte investeringene, i Kvadraturen Eg, ønsker Kristiansand kommune å samarbeide med KDD om å bedre levekårene i bydelen. Kristiansand kommune søker hermed Kommunal- og distriktsdepartementet om 5.000.000 kr i årlig tilskudd til områdesatsingen i Kvadraturen Eg i perioden 2023-2028.